

buitenlandsche politiek, zich bedienend van de Oost-Aziatische boerenbeweging, beteekent een groote bedreiging voor Engeland en daardoor de onverzoenlijke vijandschap tusschen het Empire en de Sovjet-Unie, waardoor een groot deel van de Russische buitenlandsche politiek, doch ook van de Europeesche politiek in het algemeen, bepaald wordt. Een consolidatie van China, in welke vorm ook, zou logisch eveneens het opgeven van de Chineesche boeren-revolutie door Rusland met zich mee brengen, want het bolsjewistische plan om een groot-Aziatisch verbond te scheppen (de mogelijkheid hiervan is thans uiterst klein geworden), zou dan definitief in duigen kunnen vallen. Rusland zou dan in Azië de zelfde weg volgen, die het sedert 1923 in Europa bewandelt.

Op weg naar de "Volkenbond".

Toen - na een pauze van 4 jaren! - het Vde Wereldcongres der Comintern werd gehouden (in 1928), hoefde het de liquidatie der Chineesche arbeidersrevolutie alleen nog maar te bevestigen. Men had thans, zelfs in Moskou, bemerkt, dat de Kuomintang "definitief naar het contra-revolutionaire kamp was overgelopen" en de Chineesche arbeiders en boeren "geweldige nederlagen" had toegebracht. De oriëntatie naar de boerenbeweging werd duidelijk uitgesproken en als laatste steunpunt voor de Comintern vastgelegd: "De koloniale landen beteekenen tegenwoordig de gevaarlijkste gebiedsdeelen voor het wereld-imperialisme", verklaarden de "stellingen over de revolutionaire stroomingen in de koloniale en half-koloniale landen." Dienovereenkomstig werden zeer gedetailleerde richtlijnen voor de bolsjewistische politiek in de grotere koloniale en halfkoloniale gebieden uitgewerkt en werd hier de, overigens mislukte, opbouw van Comintern-partijen georganiseerd. Het is kenschetsend, dat de stellingen over de koloniale politiek, in het officieele protocol van het congres, 45 pagina's in beslag nemen, terwijl de stellingen over de tactiek van de Comintern in totaal maar 31 pagina's beslaan. De activiteit van Moskou richtte zich dus ondubbelzinnig naar het Oosten en wel naar het agrarische Oosten.

Dat de Comintern, ook wat de Europeesche politieke kwesties aangaat, een grotere mond ging opzetten, kwam logisch voort uit de veranderde binnenlandsche situatie in Rusland zelf, ofschoon men aan de andere kant hiermede tevens een schijnmanoeuvre voorhad om de aandacht van de politiek van nog grotere toenadering tot de West-Europeesche bourgeoisie af te leiden.

In 1928 werd de NEP-periode voorgoed afgesloten. De bolsjewistische regeering ging thans, wat het probleem van de geforceerde organisatie en concentratie der industrie en landbouw tot een afgerond staatskapitalisme betreft, tot de aanval over. Het Eerste Vijfjarenplan werd geproclameerd, met de collectiviseering werd begonnen, terwijl de strijd tegen de NEP-speculanten, de kleinhandel en de koelakken werd opgevat. In overeenstemming met deze verscherpte koers proclameerde het Vde Congres de beruchte theorie van de "derde periode", die zoowel tot oorlog tusschen de imperialistische staten en tot oorlog tegen de Sovjet-Unie als tot de uiterste verscherping van de crisis van het kapitalisme zou leiden - volgens deze theorie altijd. 1929 was het jaar van de hoogste na-oorlogsconjunctuur in de kapitalistische landen: niettemin joeg b.v. de KPD in dit jaar de revolutionaire arbeidersleuzen tot een dolzinnige hoogte op, door voortdurende, uiterst

belachelijke stakings- en algemeene stakings-oproepen. Zij hitste de werklozen tot dolzinnige actie's op, die hun energie verspilden, voor de latere crisis de inzet der proletarische krachten ging opeischen. De toenadering tot de SPD werd stopgezet, deze partij werd "sociaal-fascistisch" genoemd, de vakverenigingen werden door het RGO-fiasco "gespleten", en de arbeid in de bedrijven door organisatie der werklozen vervangen.

Het Vde wereldcongres constateerde, tegelijkertijd met de verandering in de Duitsche buitenlandse politiek, de voltooiing van het anti-Sovjet-bloc der imperialistische staten. Het had deze verdraaide, bedriegelijke stelling noodig, omdat de Russen, na het einde van het Chineesche avontuur, van elke werkelijk revolutionaire inzet der internationale arbeidersmassa's hadden afgezien en bijgevolg, door het vijf-jaarplan gelouterd, het "socialisme in één land" met veel effect op de voorgrond schoven. Wereld-imperialisme - Sovjet-Unie werd de vereenvoudigde Stalinistische formule der Comintern-perspectieven, terwijl de Sovjet-Unie, op grond van dezelfde doelstelling, n.l. de vijfjaar-plan-politiek, zich thans definitief in de armen van een economisch en politiek-pacifistisch vergelijk met de imperialistische wereld-mogendheden wierp.

Reeds jaren vroeger waren door de Russen al pogingen aangewend om in de imperialistisch-politieke onderneming der volkenbondsstaten binnen te dringen. In het voorjaar 1926 werd deelname aan de voorbereidende zitting der ontwapenings-commissie alleen daarom formeel verworpen, omdat deze zitting in Zwitserland plaats vond en dit land tot nog toe geweigerd had in een of andere vorm genoegdoening te geven voor de moord op Woroski (1923 in Genève). Eind 1927, in dezelfde tijd, dat Tschiang-Kai-Tschek de Kantonsche opstand van Neumann neersabelde, traden de Russen tot de voorbereidende ontwapenings-conferentie toe. Aanvankelijk brachten zij de internationale diplomatie in de war met hun voorstel van "algeheele afschaffing van alle land- zee- en lucht-strijdkrachten", doch zij werkten zich zeer spoedig in de "verstandige" gebruiken der imperialistische buitenlandse politiek in. Reeds in Maart 1928, in het "veiligheids-comité" van de Volkenbond, gingen zij er al toe over, om hun stelling van een algeheele, tot die van een gedeeltelijke ontwapening terug te brengen. "Daar de meeste gedelegeerden tegenover ons voorstel van een algeheele algemeene ontwapening, het idee van een geleidelijke ontwapening hebben opgeworpen, heeft de Sovjet-delegatie besloten, een compromis met de andere delegatie's te zoeken, al is het dan ook binnen de enge grenzen van een dergelijke gedeeltelijke ontwapening", verklaarde Litwinow. Het terrein, waarop de groeperingen, coalitie's en tegen-coalitie's voor de toekomstige imperialistische wereldoorlog tot stand kwamen of ontbonden werden, was betreden. Diplomatiek werkten de Russen zeer handig achter de coulissen van deze en volgende ontwapenings-conferenties, die op zich zelf alleen ten doel hadden, de voortgezette en geforceerde bewapening van alle deelnemende landen, inclusief de Sovjet-Unie, ideologisch te verbergen. In de zomer van 1928 kwam tusschen de zich bewapenende mogendheden het pact van Kellog tot stand, bedoeld als alomvattend verdrag voor het verbod van de oorlog als middel der buitenlandse politiek. Het werd over de geheele wereld enthousiast ontvangen, door alle staten van eenige beteekenis ondertekend, terwijl het practische resultaat er van was,

dat ten eerste de staten thans oorlogen zonder voorafgaande formeele oorlogsverklaring konden voeren, (b.v. Japan in Mandsjoerije), en ten tweede de Volkenbond bij alle voorkomende oorlogsconflicten haar tijdelijke onbevoegdheid als garant van het Kellog-pact verklaarde. Tschitscherin noemde het pact van Kellog een onderdeel van de oorlogsvoorbereiding tegen de Sovjet-Unie, waarmede hij waarschijnlijk de toetreding van Rusland verklaren en rechtvaardigen wilde.

Vredes-diplomatie in de wereldcrisis van het kapitalisme.

Met de intrede van de wereldcrisis werd de economische en politieke onzekerheid in de wereldpolitiek grooter. De Russen versterkten dientengevolge hun pogingen om zich van economische en politieke relaties met de kapitalistische mogendheden te verzekeren, en alle uiterlijke storingen in hun binnenlandsche opbouw te beletten. In 1929 kwam het Oost-Kellog-protocol tot stand, waarin Letland, Estland, Polen, Roemenië en Rusland het pact van Kellog erkenden, onafhankelijk van de ratificatie hiervan door de 14 oorspronkelijke, verdragsluitende staten. Turkije en Perzië sloten zich bij dit protocol aan.

De economische transacties met de kapitalistische staten maakten goede vorderingen. In 1930 werd met Engeland een handelsverdrag gesloten, terwijl dat met Italië (1924) belangrijk werd uitgebreid. In Maart 1931 namen de Russen deel aan de internationale landbouw-conferentie te Rome, met het oog op afzetmogelijkheden voor de export van Sovjet-graan. Herfst 1932 namen zij eveneens deel aan de landbouw- en export-conferentie te Stresa. De relatie's met het Duitsche kapitalisme ontwikkelden zich dermate gunstig, dat in het voorjaar 1931 een aantal Duitsche groot-industrieelen (vertegenwoordigers van de Staaltrust, von Krupp, Gloeckner, Borsig, Siemens, AEG) naar Moskou reisden, om te onderhandelen over uitbreiding van de Duitsche "Russische zaken". Deze menschen spraken alleen over orders, die meer dan een half milliard goudmarken bedroegen. De KPD-pers verkondigde met trots, dat de Sovjet-orders aan 300 tot 400.000 Duitsche arbeiders "loon en brood" bezorgden, hierbij bescheiden verzwijgend, dat zij een deel van het bankroete Duitsche kapitaal, tevens bestaansmogelijkheid en winsten verzekerden.

De economische diplomatie der Russen was echter grootendeels ondergeschikt aan hun politieke diplomatie. En op dit gebied waren zij nog heel wat actiever. Voorjaar 1931 kwamen zij in de Europa-commissie van de Volkenbond met het ontwerp voor een algemeen niet-aanvals-verdrag **voordien** dag, hetwelk zij in de herfst van dat jaar als ontwerp voor een economisch niet-aanvalsverdrag bij de Volkenbond zelf indienden. Evenals alle latere soortgelijke verdragen en overeenkomsten bevatten deze ontwerpen een definitie van de "aanvaller". Al deze definitie's onderscheidden zich, wat de vorm betreft, door een zekere nauwkeurigheid, die algemeene bijval oogstte.

Daar **tegenover** schrapten zij uit het Sovjet-woordenboek alle opvattingen over het wezen van het imperialisme en de imperialistische oorlog, indertijd door Lenin er in gezet. De bolsjewiki splitsten de imperialistische buitenlandsche politiek in een "aanvallende" en een "verdedigende", zodoende terugkeerend tot de armzalige ideologie, waarmee in 1914 de partijen der IIde Internationale de ondersteuning van de oorlog humer nationale en imperialistische bourgeoisie

gerechtvaardigd had. En dat om precies dezelfde redenen, want de Russen wilden een bondgenootschap met de imperialistische bourgeoisieën en moesten derhalve reeds van te voren naar de ideologische rechtvaardiging van een dergelijke coalitie-politiek met de imperialistische groeperingen zoeken, die de sociaal-democratie pas bij het uitbreken der wereldoorlog te voorschijn tooverde.

Wat betreft het systeem der regionale verdragen, kenmerkend voor de verwarde buitenlandsche politiek van het imperialisme in de wereldcrisis, werden de Bolsjewiki internationaal toonaangevend. In 1932 sloten zij niet - aanvals - verdragen langs de westgrens van hun gebied, n.l. met Finland, Polen, Letland, Estland en Roemenie. (met uitschakeling van de Bes-Arabische kwestie). Na deze diplomatieke verzekering van Ruslands westelijke grenzen volgde het niet-aanvals-verdrag met Frankrijk, dat in Februari 1933 ondertekend werd. Deze diplomatieke stap scheurde Rusland van Duitschland los en luidde de groote verandering in, die na het aan de macht komen van Hitler in Duitschland, in de Europeesche politiek plaats vond. De Sovjet-diplomatie had de verwisseling der imperialistische paarden voor het karretje der buitenlandsche Sovjet-politiek goed berekend.

In 1932 bestonden bovendien nog niet-aanvalsverdragen met een reeks andere staten, b.v. met Duitschland, Italië, Turkije, China, enz. De diplomatieke betrekkingen met de regeering van Tschiang-Kai-Tschek, in December 1927 verbroken, werden in December 1932 eveneens weer aangeknoopt. De veranderingen in het verloop der wereld-crisis gaven trouwens in het algemeen verschillende staten aanleiding om de Sovjet-Unie definitief te erkennen, b.v. Spanje en de Vereenigde Staten in 1933, Hongarije, Roemenie en Czecho-Slovakije in 1934. De erkenning door de drie laatstgenoemde landen was het gevolg van de Fransch-Russische bondgenootschaps-politiek, terwijl de Vereenigde Staten de Sovjet-Unie erkenden, omdat zij deze macht, bij hun strijd om de heerschappij in het Verre Oosten, de strijd tegen Japan, niet langer konden ontbeeren.

De scherpe wending in de Duitse, buitenlandsche politiek, langs de lijn van Hitler's oude Oost-plannen, veroorzaakte, tezamen met de verhoogde Duitse bewapenings-agressiviteit een omgroepeering in de geheele Europeesche politiek. Door de fascistische methoden voor binnenlandsch gebruik tevens op de Duitse diplomatie toe te passen, irriteerde Hitler-Duitschland weliswaar zijn Versailler tegenstanders, doch het verwezenlijkte zijn plannen stuk voor stuk. Het onttrekken van Polen aan de Fransch-politieke invloed was een tastbaar resultaat van deze politiek. Rusland voelde zich dientengevolge opnieuw aan zijn westgrens bedreigd. Als tegenzet verlangde het daarom in April 1934 zijn niet-aanvalsverdrag met de drie Baltische staten, voor de tijd van 10 jaren. Duitschland bespoedigde deze diplomatieke stap nog, door in dezelfde maand de ondertekening van een het door Rusland voorgesteld protocol over de onaantastbaarheid der Baltische staten, te weigeren.

Intrede in de Volkenbond.

De bolsjewiki dachten en denken er in de verste verte niet aan, om een anti-fascistische buitenlandsche politiek te voeren. Reeds sedert jaren legden zij de nadruk op de goede verstandhouding met Italië, waarmede zij in September 1933, op grond van bepaalde, wederzijdsche anti-Duitsche belangen, een nieuw niet-aanvals- en neutraliteitsverdrag sloten. Dat de Russen zich van tegenstanders tot aanhangers der Volkenbond verklaarden, dat zij in plaats van vijanden, beschermers van het verdrag van Versailles werden, dat zij in hun Europeesche diplomatie Duitschland gingen aanvallem, in plaats van op dit land te steunen, was, volgens Stalin op het 17e partijcongres der KPdSU in 1934, uitsluitend het gevolg van "zekere veranderingen in de Duitse politiek". Hij verklaarde verder met nadruk, dat het niet juist zou zijn deze diplomatieke verandering aan de bolsjewiki toe te schrijven. In tegendeel: "Natuurlijk, wij zijn er verre van, over het fascistische régime in Duitschland verrukt te zijn. Het gaat hier echter niet om het fascisme, alleen al daarom niet, omdat b.v. het fascisme in Italië voor de Sovjet-Unie geen beletsel is geweest, om met dit land de beste relatie's aan te knopen." Het ging in het algemeen uitsluitend om toenadering tot die landen, die geen belang hebben bij een verstoring van de vrede." Waarmee het Italiaansche fascisme dus, in overeenstemming met de opvatting van zekere Duitse pacifisten, tot verdediger van de "vrede" wordt bestempeld.

De verandering in de bolsjewistische buitenlandsche politiek was dus een gevolg van de verandering in de Duitse buitenlandsche politiek. De Russen laveerden tusschen de imperialistische groote mogendheden om hun "vredespolitiek" door te voeren, d.w.z. om die machts-coalitie tot stand te brengen en te ondersteunen, die de veiligste waarborgen ter verhindering van een aanval op de Sovjet-Unie/ten allen tijde/ en voor de isoleering van eventueele aanvallende mogendheden - thans Duitschland en Japan - biedt. Frankrijk, als steunpilaar van het in elkaar gestorte systeem van Versailles en als buurland van Duitschland rechtstreeks door Hitler bedreigd, werd voorvechter van een goede verstandhouding met Rusland. Het kon thans, zij het dan ook niet zonder verliezen, een machtige campagne tegen de nieuwe Duitse politiek op touw zetten, door een steeds verder gaande militaire insluiting van Hitler-Duitschland. (Polen is een groot gat in deze ring). Herfst 1934 werd Rusland, op initiatief van Frankrijk, door 30 landen uitgenoodigd om tot de Volkenbond toe te treden. Deze toetreding ondervond alleen tegenwerking van drie kleine Europeesche staten, die zich nog de luxe konden permitteeren de redding van de kapitalistische moraal voor het bolsjewisme te prediken, t.w. het fascistische Portugal, het half-fascistische Holland en het democratische Zwitserland. De Prawda van 18 September 1934 motiveerde de uitnoodiging van de Volkenbond met de **angst der uitnoodigende mogendheden**, dat "de sovjet-vijandige plannen der imperialistische avonturiers-elementen wel eens het voorspel van een nieuwe, ook tegen verschillende mogendheden gerichte wereldoorlog zou kunnen zijn." De Iswestija had echter een dag tevoren verklaard, dat de kapitalistische wereld in 2 groepen verdeeld was, de eene wenschte tegenwoordig de vrede, de andere zocht het oorlogs-avontuur. De Volkenbondsmogendheden werden thans, na uittreding van Japan en Duitschland als de vredes-groep voorgesteld (Italië-Abessinië!!!). Stalin van zijn kant verklaarde, dat de Volkenbond, door de toetreding van Rusland,

"een zeker remblok kon worden", "om het begin van oorlogszuchtige handelingen te verschuiven of te verhinderen." Tenslotte wees Litwinow in Genève op de internationale samenwerking der Sovjet-Unie met de gaoote meerderheid der kapitalistische mogendheden op economisch, cultureel, sociaal, wetenschappelijk en politiek gebied, welke samenwerking thans bekroond was door het gemeenschappelijke doel van de "organisatie van de vrede".

Nadat intusschen de meest optimistische postvattingen gebleken was, hoe machteloos de Volkenbond gedurende de periode van zijn bestaan was geweest op het gebied van de verzekering van de vrede en de verhinderen van militaire overvallen, ontdekten tenslotte de bolsjewiki zijn pacifistische activiteit. Achter hun vredes-betuigingen staat zonder twijfel de kennis der feiten. Zij sjacheren echter in kapitalistische diplomatie en deze eischt het verbergen van offensieve en defensieve militaire verdragen achter pacifistische leuzen.

Al heeft de toetreding tot de Volkenbond de Russen ook een heele reeks nieuwe diplomatieke successen bezorgd, waaronder de steeds verder gaande handels-politieke toenadering tot Engeland tot de belangrijkste moet worden gerekend, het allervoornaamste is toch, dat zij de Fransch-Russische samenwerking praktisch bezegeld heeft. Het ging Rusland in de allereerste plaats om de voortzetting van zijn beveiligingspolitiek langs de West-grenzen. De onderhandelingen om het, hoofdzakelijk door Frankrijk te garandeeren Oost-pact, begonnen dan ook reeds in December 1934. Ofschoon zij, door de tegenstand van Duitschland en Polen, mislukt zijn, hebben de Russen deze pogingen nog steeds niet opgegeven. De eigenlijke hoofdzak, waar de toetreding tot de Volkenbond om draait, is echter het bondgenootschap met Frankrijk, waaraan zonder twijfel een militair verdrag ten grondslag ligt, dat de wederzijdsche beveiliging voor een Duitse aanval omschrijft.

In overeenstemming met de methoden van de imperialistische diplomatie heeft het bolsjewisme echter, sedert zijn bestaan, twee ijzers in het vuur gehouden. Het tweede ijzer was lange tijd de Comintern. Dit is echter thans voorbij. Het gaat er nu voor de Russen om, de handen vrij te hebben voor nieuwe politieke schema's, die de uitbreiding en verandering hunner relaties met de imperialistische mogendheden zelf ten doel hebben. Dit hebben zij in de eerste plaats bewezen bij hun Oost-Aziatische politiek, voor zoover zij hier met Japan te doen hebben. Sedert het begin van het Mandsoerische conflict doen zij hun best om met Japan op goede voet te blijven, de oorlog te voorkomen, belangrijke compromissen te slikken (de verkoop van de Ooster-spoorweg voor een fooitje) en tot de afsluiting van een niet-aanvals-verdrag te komen.

Echet ook de Europeesche politiek van de Sovjet-Unie berust op allerlei toenaderingspogingen tot de huidige voornaamste Russische tegenstanders. De vroegere Duitse-Russische samenwerking is in Moskou nog niet vergeten. Evenmin als de speculatie op de plannen van de burgerlijke vleugel der Rijksweer-generaals, die tegenwoordig nog steeds Schleicher's opvatting over een samenwerking met Rusland huldigen. (De imperialistische Duitse bourgeoisie wil geen "Konolisatie-gebied" in het Oosten veroveren, zij streeft een imperialistisch doel na). De bolsjewiki houden er rekening mee, dat deze ridting in Duitschland de overhand kan krijgen. Op het VIIde Sovjet-congres in Januari 1935